

Vabariigi Valitsuse määruse „Elva linna, Konguta valla, Nõo valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse määruse „Elva linna, Konguta valla, Nõo valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärgiks on Eesti haldusterritoriaalse korralduse muutmise uue haldusüksuse moodustamisel kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi ka *omavalitsus*) volikogude ja Vabariigi Valitsuse algatusel. Eelnõu toetub nii omavalitsuste initsiatiivile algatada omaalgatuslikult omavalitsuste ühinemine moodustamiseks tugevam, võimekam ja jätkusuutlikum omavalitsusüksus (Elva linna ning Konguta, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla osas), kui Vabariigi Valitsuse algatatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise eesmärgile – moodustada vähemalt omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile vastav (ehk vähemalt 5000 elanikuga¹) omavalitsus (Nõo valla osas).

Haldusreformi seaduse (edaspidi *HRS*) § 9 lõike 2 järgi peab Vabariigi Valitsus algatama hiljemalt 2017. aasta 15. veebruaril oma ettepanekuga nende kohaliku omavalitsuse üksuste haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise, mis ei vasta rahvastikuregistri andmete kohaselt 2017. aasta 1. jaanuari seisuga omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile (edaspidi *kriteerium*) ja mis ei ole volikogude algatatud ühinemisel ühinemas kriteeriumile vastavaks ning millele Vabariigi Valitsus ei kohalda HRS § 9 lõikes 3 sätestatud erandit. Vabariigi Valitsuse ettepanek võib hõlmata ka kriteeriumile vastavat omavalitsust, kui see on vajalik teise omavalitsuse kriteeriumi täitmiseks ja ühinemisel oleks positiivne mõju Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse (edaspidi *ETHS*) § 7 lõikes 5 nimetatud asjaoludele^{2,3}.

Kuna volikogude algatatud ühinemiste etapis ei taotlenud alla kriteeriumi olev Nõo vald ühinemist ühegi piirinaabriga ega osalenud üheski ühinemisläbirääkimises ega teinud vajalikke menetlustoiminguid HRS tähtaegu arvestades, peab Vabariigi Valitsus

¹ Vt haldusreformi seaduse § 3: kohaliku omavalitsuse üksus on võimeline tagama seadusest tulenevate ülesannete korraldamiseks vajaliku professionaalse võimekuse ja osutama kõigile kohaliku omavalitsuse üksuse elanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid kooskõlas haldusreformi seaduse § 1 lõikes 2 nimetatud haldusreformi eesmärgiga juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksuses elab vähemalt 5000 elanikku.

² Vabariigi Valitsuse ettepanek võib hõlmata ka omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile vastavaid või kriteeriumile mittevastavaid kohaliku omavalitsuse üksusi, kelle suhtes on Vabariigi Valitsus võtnud vastu käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise määruse ja kelle haldusterritoriaalse korralduse muutmisel oleks positiivne mõju, lähtudes Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 nimetatud asjaoludest, ning muutmise on vajalik ja otstarbekas omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile mittevastava kohaliku omavalitsuse üksuse võimekuse tagamiseks tulenevalt HRS § 1 lõikest 2 ja §-st 3.

³ Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid: 1) ajaloolist põhjendatust; 2) mõju elanike elutingimustele; 3) elanike ühtekuuluvustunnet; 4) mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile; 5) mõju haldussuutlikkusele; 6) mõju demograafilisele situatsioonile; 7) mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele; 8) mõju ettevõtluskeskkonnale; 9) mõju hariduslikule olukorrale; 10) omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimist.

haldusreformi eesmärgi⁴ ja kriteeriumi täitmiseks algatama Nõo valla ühendamise omaalgatuslikult ühinemist taotlenud Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu vallaga.

Eestis on hetkel 15 maakonda ning 213 omavalitsust, mis jagunevad 183 vallaks ja 30 linnaks. Eelnõuga muudetakse haldusterritoriaalset korraldust Tartu ja Valga maakonnas, mille tulemusena moodustub kuue Tartu maakonda ja ühe Valga maakonda kuuluva omavalitsusüksuse ühinemise teel üks uus omavalitsusüksus Tartu maakonna koosseisus. Tartu maakonna omavalitsuste arv väheneb viie omavalitsuse võrra, Valga maakonna valdade arv väheneb ühe võrra. Haldusreformi esimese, st omavalitsuste omaalgatusliku etapi Vabariigi Valitsuses kinnitatud ühinemiste tulemusena⁵, jääb Eestis alles 102 omavalitsust, kokku 85 valda ja 17 linna. Omavalitsuste koguarv väheneb Eestis käesoleva muudatuse tulemusena realselt ühe omavalitsuse võrra (Nõo valla ühendamise tõttu moodustuva Elva vallaga⁶) 101-le, kokku 84 valda ja 17 linna⁷.

Ühinevad omavalitsused on⁸:

- 1) Elva linn, Konguta vald, Palupera vald, Puhja vald, Rannu vald ja Rõngu vald (kokku pindala 649,2 km² ja rahvaarv 14 202),
 - a. Elva linn (pindala 9,9 km² ja rahvaarv 5741),
 - b. Rõngu vald (pindala 164,2 km² ja rahvaarv 2732),
 - c. Puhja vald (pindala 167,5 km² ja rahvaarv 2239),
 - d. Rannu vald (pindala 158,0 km² ja rahvaarv 1547),
 - e. Konguta vald (pindala 107,6 km² ja rahvaarv 1410),
 - f. Palupera vald (Astuveres, Astra, Hellenurme, Mäelooga, Palupera, Pastaku ja Urmi küla, pindala 42,0 km² ja rahvaarv 533).
- 2) Nõo vald (pindala 168,9 km² ja rahvaarv 4170).

Eelnõuga moodustatakse Elva linna, Konguta valla, Palupera valla (Astuveres, Astra, Hellenurme, Mäelooga, Palupera, Pastaku ja Urmi küla), Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla volikogude algatusel ning Vabariigi Valitsuse algatusel Nõo valla ühinemise teel Tartu maakonna koosseisus uus haldusüksus nimega Elva vald (kogupindala 818,2 km², rahvaarv 18 372⁹).

⁴ Vt HRS § 1 lg 2: haldusreformi eesmärk on toetada kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel, piirkondade arengueelduste kasutamisel, konkurentsivõime suurendamisel ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel. Selle eesmärgi elluviimiseks nähakse käesoleva seadusega ette valdade ja linnade haldusterritoriaalse korralduse muutmine, mille tulemusena peavad kohaliku omavalitsuse üksused olema võimelised iseseisvalt korraldama ja juhtima kohalikku elu ning täitma seadusest tulenevaid ülesandeid. Haldusreformi rakendamisel lähtutakse ka riigivalitsemise reformi eesmärkidest riigihalduse korrastamisest, milleks on avalike teenuste hea kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine ning kulude kokkuvõid.

⁵ Vabariigi Valitsuse 21.07.2016 määrused nr 82 ja 83, 22.12.2016 määrused nr 151–153, 29.12.2016 määrused nr 168–174, 06.01.2017 määrused nr 3–5, 12.01.2017 määrused nr 6–12, 26.01.2017 määrused nr 18–28 ja 30–36 ning 31.01.2017 määrused nr 37–43.

⁶ Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrus nr 168 „Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“.

⁷ Kuna taotletud haldusterritoriaalse korralduse muudatus jõustub 15. oktoobri 2017 toimuva korraliste kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste käigus koos teiste haldusreformi käigus läbiviidatavate kohaliku omavalitsuse ja Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemistega, siis muutub omavalitsuste koguarv ning valdade ja linnade arv veelgi.

⁸ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.01.2017 seisuga.

⁹ Elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.01.2017 seisuga.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna nõunik Kaie Künigas (e-post kaie.kyngas@rahandusministeerium.ee; tel 611 3080), eelnõu ja seletuskirja koostamises osalesid ka regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (e-post olivia.taluste@rahandusministeerium.ee; tel 611 3092) ja regionaalhalduse osakonna nõunik Ave Viks (e-post ave.viks@rahandusministeerium.ee; tel 611 3079).

Eelnõu õiguslikku kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Heili Jaamu (e-post heili.jaamu@fin.ee; tel 611 3645). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee; tel 611 3638).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtete 2016-2019. aasta 8. peatüki eesmärgiga „Kohalike omavalitsuste otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel viime ellu haldusreformi“.

Moodustatav omavalitsusüksus vastab pärast Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemise jõustumist haldusreformi seaduse §-s 3 sätestatud omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile ning haldusreformi seaduse § 1 lõikes 3 sätestatud omavalitsusüksuse soovitusliku suuruse kriteeriumile (omavalitsuses elab üle 11 000 elaniku).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ kehtivat redaktsiooni, avaldamismärkega RT I, 29.08.2014, 16, Tartu ja Valga maakonda käsitlevas osas.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest paragrahvist, millega muudetakse kuue Valga maakonna omavalitsuse ja ühe Tartu maakonda kuuluva omavalitsuse haldusterritoriaalset korraldust, määratakse uuele haldusüksusele nimi ja piirid, muudetakse Palupera valla külade maakondlikku kuuluvust ning korraldatakse piiride kandmine riigi maakatastri kaardile. Eelnõuga muudetakse ka Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ Tartu ja Valga maakonda puudutavas osas. Lisaks tehakse eelnõus õigusselguse huvides viide seniste volikogude algatatud etapis ühinemist taotlenud omavalitsustele ühinemistoetuse maksmise kohta vastavalt HRS sätetele ning tunnistatakse kehtetuks volikogude algatatud etapi Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 2016. a määrus nr 168¹⁰. Eelnõus sätestatakse haldusterritoriaalse korralduse muutmise jõustumise aeg.

Ülevaade ühinemismenetlusest ja läbirääkimistest

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104012017010> .

Elva linn, Konguta vald, Palupera vald, Puhja vald, Rannu vald ja Rõngu vald on taotlenud volikogude algatusel haldusterritoriaalse korralduse muutmist. Ühinevad vallad kinnitasid ühinemislepingu ja otsustasid haldusterritoriaalse korralduse muutmist taotlema 14. detsembril 2016 asjaomaste volikogu otsustega. Nimetatud vallavolikogud esitasid 16. detsembril 2016 ühinemisdokumendid Tartu ja Valga maavanematele. Valga maavanem edastas valdade ühinemisotsused koos ühinemislepingu ja selle lisadega 21. detsembril 2016 Rahandusministeeriumile, Tartu maavanem edastas dokumendid Rahandusministeeriumile 22. detsembril 2016.

Omavalitsused toovad välja, et ajalooliselt on ühinevad vallad omavahel tihedalt seotud olnud, kuigi valdade territooriumitel asuvate kihelkondade piirid on aja jooksul muutunud. Geograafilisest paiknemisest tingituna on ühinevad omavalitsused olnud juba varasemalt funktsionaalselt seotud Elva linnaga. Ajalooliselt kujunes raudteeühendus marsruudil Tartu-Elva-Palupera-Puka-Valga-Riia (raudteeühendus loodi 1887. a), mis ühendab ka tänapäeval Elva piirkonda praegu Valga maakonda kuuluva Palupera vallaga.

Ühinevate omavalitsuste koostöö on olnud varasemalt aktiivne peamiselt sotsiaal- ja haridusvaldkonnas ning huvihariduses. Kuna kõikides nimetatud omavalitsustes pole võimalik omandada gümnaasiumiharidust, siis näiteks paljud Palupera valla lapsed käivad juba praegu Rõngu või Elva koolides. Huviharidust pakuvad ühinemispirkonnas näiteks Elva Muusikakool ja FC Elva Jalgpalliklubi viib treeninguid läbi Elvas, Rõngus ning Paluperas, lisaks koolides töötavad huvialaringid. Koostöö toimub ka läbi mitmete sihtasutuste – näiteks Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, ühiselt on piirkonnas turismi arendamiseks loodud MTÜ Elva Puhkepiirkond.

Ühes toimepiirkonnas asuvate omavalitsuste ühinemine loob eeldused, et ühinemisest tulenevat kõrgemat finants- ja haldussuutlikkust saab rakendada piirkonna ühtlaseks arendamiseks. Halduskorralduse muutumine aitab kaasa ühinenud omavalitsuse tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tagab ühtse juhtimise, mis on eelduseks kohaliku omavalitsuse jätkusuutlikule tegevusele ning majandusliku potentsiaali kasvule, sealhulgas võimekusele osaleda pikaajalises planeerimises ja ühisprojektides. Omavalitsuste ühinemisega soovitakse moodustada jätkusuutlik ja tervikliku ruumistruktuuriga vald, mida iseloomustab hästi toimiv teenuskeskuste võrgustik, head transpordiühendused ja kõrge arengupotentsiaal ühtse piirkonnana.

Omavalitsuse suurem eelarve võimaldab paremini maandada finantsriske ning koondada ressursse prioriteetsete tegevuste kiiremaks ja kvaliteetsemaks läbiviimiseks. Ühise territoriaalse planeerimisega tagatakse ratsionaalsem investeeringute kavandamine ja elluviimine, sihipärasem ja otstarbekam ressursikasutus. Suuremas omavalitsuses on võimalik osutada ka selliseid teenuseid, mille sihtrühm eraldiseisvate valdadena/linnana on liiga väike ning viia ellu detsentraliseeritud juhtimist, st kohaliku kogukonna kaasamist juhtimisse ning kogukonnateenuste arendamist koostöös. Ühinemise tulemusel väheneb piirkonnasisene rivaliteet, ühiselt on võimalik optimaalselt planeerida piirkonna sotsiaalmajanduslikku arengut (lasteaiad, koolid, huviharidus, sotsiaalasutused, vaba aja ja sportimisvõimalused) tagades nende teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi kõigis piirkondades, ühinemine võimaldab kaotada omavalitsuste omavahelised arveldused.

Ühinemislepingu avalik väljapanek, kinnitamine, elanike küsitlus ja ühinemise taotlemine omaalgatuslikult ühinevates valdades

Ühinemislepingu eelnõu ja lisad avalikustati 5.–25. septembrini Elva linnas ning Konguta, Palupera, Rannu ja Rõngu vallas. Seoses Puhja ühinemisega läbirääkimistesse pikendati avalikku väljapanekut ning täiendatud leping koos lisadega (lisatud Puhja valla nimi ning Puhja valla investeringuobjekt) oli kõikides ühinevates omavalitsustes avalikustatud kuni 31. oktoobrini 2016. Kokku laekus 138 ettepanekut või kommentaari. Kõik saabunud ettepanekud ja kommentaarid vaadati läbi juhtkomisjoni poolt (07.10, 02.11 ja 15.11) ning koostatud öiend edastati volikogudesse kinnitamiseks.

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõike 8 ja § 9 lõike 6 punkti 3 kohane elanike küsitlus viidi läbi 9-13. novembril 2016. Elva linnas ning Konguta ja Puhja vallas toimus elektrooniline küsitlus 9. ja 10. novembril (VOLIS keskkonna kaudu). Küsitluspunktides toimus küsitlus 11. ja 13. novembril. Küsitlusel sai avaldada arvamust ka ühinenud omavalitsuse nime valikul (Elva vald või Lääne-Tartumaa vald). Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Elanike arvamuse väljaselgitamise tulemused

	Hääleõiguslike elanike arv	Vastanuid	Osaluse %	JAH	%	EI	%
Elva	4721	176	3,7	140	79,5	26	14,8
Konguta	1162	70	6,0	32	45,7	38	54,3
Palupera	871	44	5,1	41	93,2	3	6,8
Puhja	1865	135	7,2	101	74,8	30	22,2
Rannu	1325	51	3,8	31	60,8	19	37,3
Rõngu	2237	115	5,1	84	73,0	30	26,1
Kokku	12 181	591	4,9	429	72,6	146	24,7

Allikas: Elva linna ning Konguta, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla volikogude otsused elanike küsitluste tulemuste kinnitamiseks.

Vabariigi Valitsus kinnitas omavalitsuste algatatud ühinemise 29. detsembril 2016 Vabariigi Valitsuse määrusega nr 168 „Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine” muutmine“¹¹.

Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemise menetlus, asjaolud ja mõjud on kirjeldatud määruse eelnõu seletuskirjas (http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2017/02/elva_sk.pdf), mistõttu neid käesoleva eelnõu seletuskirjas üle ei korrata.

Ühinevate omavalitsuste ühinemisdokumendid koos ühinemislepinguga on kättesaadavad: <http://delta.andmevara.ee/tartu/dokument/830778>.

Vabariigi Valitsuse ettepanek

Elva Linnavolikogu tegi 14. detsembril 2015 otsusega nr 67 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ning ettepaneku tegemine ühinemisläbirääkimiste alustamiseks“ ettepaneku ühinemisläbirääkimiste alustamiseks lisaks ühinenud valdadele ka Nõo Vallavolikogule, kes keeldus ettepanekust (28.01.2016 otsus nr 79).

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131012017015>

Tartu Linnavolikogu tegi oma 18. veebruari 2016 otsusega nr 306 Ülenurme Vallavolikogule, Tartu Vallavolikogule, Luunja Vallavolikogule, Tähtvere Vallavolikogule, Nõo Vallavolikogule ja Haaslava Vallavolikogule läbirääkimiste ettepaneku haldusterritoriaalse korralduse muumiseks. Nõo Vallavolikogu keeldus ettepanekust (24.03.2016 otsus nr 87).

Nõo Vallavolikogu tegi ise 7. juulil 2016 otsusega nr 102 ettepaneku läbirääkimiste alustamiseks Ülenurme Vallavolikogule. Ülenurme Vallavolikogu nõustus (09.08.2016 otsus nr 55). Nõo Vallavolikogu laiendas Ülenurme vallale esitatud ettepanekut ning esitas Haaslava Vallavolikogule ja Kambja Vallavolikogule oma 22. septembri 2016 otsusega nr 109 ettepaneku ühinemisläbirääkimiste alustamiseks. Haaslava Vallavolikogu ei vastanud esitatud ettepanekule ning jätkas läbirääkimistega Mäksa ja Võnnu vallaga. Kambja Vallavolikogu nõustus (13.10.2016 otsus nr 101). Nõo ja Kambja valla läbirääkimistega sisuliselt ei alustatud. Ülenurme Vallavolikogus jõuti seisukohale, et Ülenurme vallal ei ole otstarbekas ühegi teise omavalitsusega ühineda. Seega Nõo vald vabatahtliku ühinemise etapis ühegi omavalitsusega sisulisi läbirääkimisi ei pidanud.

HRS § 7 lõike 4 järgi pidid omavalitsuste volikogud haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemiseks esitama ETHS § 9 lõike 9 punktides 1, 3, 5 ja 6 nimetatud otsused ning andmed maavanemale hiljemalt 2017. aasta 1. jaanuaril. Seejärel Vabariigi Valitsus kinnitas volikogude algatatud ühinemised HRS §-s 8 nimetatud määrusega.

HRS § 9 lõige 2 annab Vabariigi Valitsusele volituse algatada alla kriteeriumi oleva omavalitsuse ühendamine mõne teise omavalitsusega kriteeriumile vastavaks ning õiguse hõlmata oma ettepanekuga (Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu) ka mõni omavalitsus, kes vastab kriteeriumile või on ühinemas kriteeriumile vastavaks. HRS kohaselt peab valitsus niisiis algatama ja tegema igale alla 5000 elanikuga omavalitsustele või omavalitsustele, kes ühinevad alla 5000 elanikuga omavalitsuseks, ettepaneku ühinemiseks, et täidetaks 5000 elaniku kriteerium¹².

HRS § 5 lõike 4 alusel Vabariigi Valitsuse nõustamiseks moodustatud haldusreformi piirkondlikele komisjonidele on HRS §-ga 10 antud pädevus teha Vabariigi Valitsusele ettepanek omavalitsuse ühendamiseks kriteeriumile vastavaks või erandi kohaldamiseks.¹³

Lõuna-Eesti piirkondlik komisjon on näinud Nõo valla võimalike ühendamise alternatiividena:

- 1) Ühinemine Elva linna ning Konguta, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valdade ühinemise teel moodustuva Elva vallaga;
- 2) Ühinemine Ülenurme ja Kambja vallaga.

Haldusreformi eesmärkidele vastab parimal moel territoriaalset lähedust, asustussüsteemi funktsionaalseid seoseid, Nõo valla elanike igapäevase töö- ja õpirände liikumisteid ning

¹² Seda seisukohta rõhutab ka Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium 20. detsembri 2016.a kohtuotsuse asjas nr [3-4-1-3-16](#), mis käsitles haldusreformi seaduse põhiseaduspärasust, punktis 100: „Kolleegium on seisukohal, et omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteerium on Vabariigi Valitsusele siduv üksnes menetluse algatamisel, mitte aga lõppotsuse tegemisel, sest haldusreformi seadus sätestab ka tingimused, millistel Vabariigi Valitsus võib jätta miinimumsuuruse kriteeriumile mittevastava omavalitsusüksuse haldusterritoriaalse korralduse muutmata, lõpetades menetluse.“

¹³ Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamise ettevalmistamisse ning HRS § 9 lõikes 2 ja § 13 lõikes 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu väljatöötamisse kaasab Rahandusministeerium piirkondlikud komisjonid, kelle ülesanne on anda Rahandusministeeriumile lisaks § 5 lõikes 2 nimetatule arvamus § 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatud Vabariigi Valitsuse ettepaneku tegemise ja erandi kohaldamise põhjendatuse kohta.

transpordikorraldust arvestav lahendus, kus Nõo vald ühineb haldusreformi käigus moodustatava Elva vallaga. Nõo valla asulate ja kantide jaoks toimib kaks välist tõmbekeskust – Tartu linn ja Elva linn. Nõo valla ja Tartu linna vahel asub Ülenurme vald, mis täidab haldusreformi omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumi ning seega ei algatata Vabariigi Valitsuse poolt haldusterritoriaalse korralduse muutmist, mille käigus ühendataks Ülenurme vald Tartu linnaga. Sellest tulenevalt ei ole Nõo valla ühinemine Tartu linnaga alternatiivseks valikuks. Nõo valla ühinemine Tartu linnaga läbi Tähtvere valla ei taga moodustuva omavalitsuse sisulist territoriaalset sidusust.

Vabariigi Valitsuse nõustamiseks haldusreformi seaduse § 5 lõike 4 alusel moodustatud Lõuna-Eesti piirkondlik komisjon arutas Nõo valla haldusterritoriaalse korralduse muutmisega seonduvat 9. jaanuari 2017 koosolekul ja tegi Nõo valla kriteeriumi täitmiseks ettepaneku Vabariigi Valitsusele Nõo valla ühendamiseks Elva linna ning Konguta, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu vallaga¹⁴.

Vabariigi Valitsus arvestas HRS § 9 lõike 2 kohase ettepaneku tegemise otsuse langetamisel haldusreformi Lõuna-Eesti piirkondliku komisjoni arvamusega. Ühinemise tulemusel tekib ühtne omavalitsus, mis on positiivse mõjuga haldusreformi eesmärkide täitmisele.

Eelnõu § 1 lõikega 1 muudetakse haldusterritoriaalset korraldust selliselt, et Elva linna, Konguta valla, Nõo valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemise teel moodustatakse uus kohaliku omavalitsuse üksus nimega Elva vald.

Täpsemad põhjendused ühinemisega kaasnevate mõjude kohta on leitavad seletuskirja osast „Määruse mõjud“.

Lähtudes läbirääkimiste ning menetlustoimingute tulemustest, võtsid Elva Linnavolikogu, Konguta Vallavolikogu, Palupera Vallavolikogu, Puhja Vallavolikogu, Rannu Vallavolikogu ja Rõngu Vallavolikogu 14. detsembril 2016 vastu otsused haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgil moodustada Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemisel uus haldusüksus Elva vald ning kinnitasid ühinemislepingu.

Vabariigi Valitsuses kinnitati Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla algatatud ühinemine 29.12.2016 määrusega nr 168¹⁵ eesmärgiga moodustada Elva vald. Eelnõu § 5 järgi tunnistatakse nimetatud määrus kehtetuks, kuna õigusselguse huvides ja normitehnika nõudeid järgides on Vabariigi Valitsuse ühendamise etapi ühinemised kinnitada korrektse uue terviktekstiga. Seetõttu ei muudeta olemasolevat Vabariigi Valitsuse määrust, vaid kehtestatakse uus terviktekst.

Kuna Nõo vald ei vasta 2017. aasta 1. jaanuari seisuga HRS §-s 3 sätestatud kohaliku omavalitsuse miinimumsuuruse kriteeriumile, siis HRS § 9 lg 2 alusel algatab Vabariigi Valitsus hiljemalt 2017. aasta 15. veebruaril kõigi alla kriteeriumi olevate kohaliku omavalitsuse üksuste haldusterritoriaalse korralduse muutmise. Vabariigi Valitsus arutas ettepaneku tegemist 9. veebruari 2017 valitsuse istungil ning otsustas 9. veebruari valitsuse

¹⁴ http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2017/01/2017_jaan_louna-est_i_piirkondliku_komisjoni_protokoll_9.pdf

¹⁵ Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrus nr 168 „Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine” muutmise“.

istungi protokollilise otsusega nr 12 punktiga 2.17 algatada haldusreformi seaduse § 9 lõike 2 alusel haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise Nõo valla ühendamiseks Elva linna ning Konguta valla, Rannu valla, Rõngu valla, Puhja valla ja Palupera vallaga. Otsuse punktis 3 tegi Vabariigi Valitsus Rahandusministeeriumile ülesandeks valmistada haldusreformi seaduse §-s 3 ja Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 sätestatud arvesse võttes ette asjakohased Vabariigi Valitsuse määruste eelnõud (Vabariigi Valitsuse ettepanekud) ja esitada need hiljemalt 15. veebruaril 2017. a asjaomastele kohaliku omavalitsuse üksuste volikogudele arvamuse andmiseks.¹⁶

Rahandusministeerium esitab Vabariigi Valitsuse vastava suunise järgi asjaomastele kohaliku omavalitsuse üksuste volikogudele arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise kohta ETHS § 3 lõike 1 ning § 7¹ lõigete 2 ja 3 alusel (edaspidi *Vabariigi Valitsuse ettepanek*), mille kohta tuleb omavalitsustel esitada aramus maavanemale hiljemalt 2017. aasta 15. mail.

HRS § 9 lõike 2 kohaselt võib Vabariigi Valitsuse ettepanek hõlmata ka kriteeriumile vastavaid või kriteeriumile mittevastavaid kohaliku omavalitsuse üksusi, kelle suhtes on Vabariigi Valitsus võtnud vastu HRS §-s 8 nimetatud volikogude algatatud etapi haldusterritoriaalse korralduse muutmise määruse, kui sellise haldusterritoriaalse korralduse muutmisel oleks positiivne mõju, lähtudes ETHS § 7 lõikes 5 nimetatud asjaoludest, ning muutmise on vajalik ja otstarbekas omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile mittevastava kohaliku omavalitsuse üksuse võimekuse tagamiseks tulenevalt HRS § 1 lõikest 2 ja §-st 3.

Kohalike omavalitsuste edasised sammud Vabariigi Valitsuselt ettepaneku saamisel on sätestatud HRS §-s 12. Lühidalt kokku võttes tuleb omavalitsustel teostada järgmised toimingud:

- selgitada välja elanike aramus (23.-24.04.2017)¹⁷
- esitada maavanemale otsuse vormis põhjendatud aramus Vabariigi Valitsuse ettepaneku kohta (hiljemalt 15.05.2017)¹⁸
- leppida kokku ühinemiskokkuleppes, mis hõlmab: omavalitsuse nime, haldusüksuse liigi ja sümboolika, haldusterritoriaalse korralduse muutmise kaasnevate võimalike küsimuste lahendamise ning uue KOV põhimääruse ja teiste õigusaktide vajalike muudatuste ettevalmistamist (ühinemiskokkulepe tuleb kinnitada hiljemalt 15.06.2017 kõigi asjaomaste volikogude otsustega)¹⁹
- teha koostöös asjaomaste omavalitsustega valimistoimingud (hiljemalt 15.06.2017)²⁰
- haldusüksuse nime ja liigi valikul peab omavalitsus küsima enne arvamust kohanimenõukogult²¹.
- enne sümboolika kokkuleppimist tuleb küsida Riigikantselei arvamust, millega tuleb sümboolika kasutamisel arvestada.²²

¹⁶ Vabariigi Valitsuse 09.02.2017 protokolliline otsus „Haldusreformi raames Vabariigi Valitsuse algatatavad haldusterritoriaalse korralduse muudatused“.

¹⁷ HRS § 12 lg 2 p 1 ja lg 3. Vt ka Vabariigi Valitsuse 28.07.2016 määrust nr 87 „Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise kaasneva elanike arvamuse väljaselgitamise ulatus ja kord“.

¹⁸ HRS § 12 lg 2 p 2.

¹⁹ HRS § 12 lg 2 p 3.

²⁰ HRS § 12 lg 2 p 4.

²¹ HRS § 12 lg 4, 7 ja 8.

²² HRS § 12 lg 4, 7 ja 8.

- ühinemiskokkuleppe eelnõu pannakse avalikkusele tutvumiseks vähemalt 15 kalendripäevaks (eelnõu avalikustamisest arvates). Ühinemiskokkuleppe kinnitavad oma otsusega kõik omavalitsused.²³

Eelnõu § 1 lõikega 2 määratakse uue moodustuva haldusüksuse nimeks „Elva vald“.

Kohanimenõukogu arutas 13. jaanuari 2017 koosolekul valitsuse algatatud ühinemiste etapis tekkivate võimalike haldusüksuste nimesid haldusreformi piirkondlike komisjonide esitatud ühinemissetpanekute põhjal. Arvamuse andmisel lähtus kohanimenõukogu kohanimeseaduses sätestatust, samuti Eesti üldistest kohanimepõhimõtetest, mille kohaselt eelistatakse valla nime valikul võimalusel vanu ajalooa nimesid täiesti uutele nimedele. Üldise kohanimevaliku põhimõtteks on valida võimalikult pikka aega kestnud nimi. Esimesena peetakse silmas kihelkondade nimesid, mis on Eestis pikimat aega valitsenud piirkonnanimed. Teise lähtekohana pakutakse välja valla keskuse nime. Nende võimaluste ammendumisel võib sobivat nime otsida tuntud loodus- või kultuuripiirkonnalt, mõnelt muult kohapealselt tuntud nimelt. Vähematel juhtudel võivad kõne alla tulla täiendiga nimed (nt ilmakaar) ja liitnimed.

Kohanimenõukogu soovib moodustuva omavalitsuse nimeks Elva valda, kuna Elva linn on tulevase valla keskus. Valla nimetamine vallakeskuse järgi vastab kohanimepõhimõtetele ja on sobiv võimalus, kui ühinejaid ei seo suurema piirkonna nimi. Elva on ühinejate mõtteline keskpunkt ning tuntud vana kohanimi.

Kuigi eelnõus pakutakse omavalitsusele kohanimenõukogu soovitatud valla nime, siis on omavalitsustel õigus HRS § 12 lõike 2 punkti 3 ja § 12 lõike 4 alusel leppida HRS § 12 lõike 2 punkti 3 kohases ühinemiskokkuleppes kokku muu haldusüksuse nimi, mille osas tuleb eelnevalt küsida kohanimenõukogult arvamust.

Eelnõu § 1 lõikega 3 lisatakse eelnõusse viide, et Vabariigi Valitsuse algatatud haldusterritoriaalse korralduse ja sellest tulenevad haldusüksuse piiride muutmise põhjendused on esitatud määruse seletuskirjas. Säte on vajalik rõhutamaks, et eelnõu ja seletuskiri moodustavad lahutamatu terviku ning sätete tõlgendamisel tuleks juhinduda seletuskirjast.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse Valga maakonda kuuluva Palupera valla (Astuvere, Atra, Hellenurme, Mäelooga, Palupera, Pastaku ja Urmi küla) maakondlikku kuuluvust, arvates valla külad Tartu maakonna koosseisu, kuna ülejäänud ühinevad omavalitsused kuuluvad Tartu maakonna koosseisu.

Eelnõu §-ga 3 määratakse uue haldusüksuse piir ning seatakse Maa-ametile ülesandeks korraldada uute piiride kandmine riigi maakatastri kaardile. Tegemist on tehnilise sättega, mis viitab, kuidas toimub eelnõu §-s 1 ja 2 sätestatud moodustuva valla märkimine maakatastri kaardile ning milliseks jääb moodustuva omavalitsuse välispiir.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrust nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ jättes Tartu maakonna linnade loetelust välja sõna „Elva“, Tartu maakonna valdade loetelust välja sõnad „Konguta“, „Nõo“, „Puhja“,

²³ HRS § 12 lg 5. Kui VV ettepanek hõlmab juba omaalgatuslikult ühinenud KOVe, siis vormistatakse ühinemiskokkulepe ühinemislepingu lisana. Kui ühinemiskokkuleppes kokku ei lepita, siis kohaldatakse HRS § 12 lõigetes 7-10 sätestatut.

„Rannu“ ja „Rõngu“ ning Valga maakonna valdade loetelust välja sõna „Palupera“. Tartu maakonna valdade loetellu lisatakse sõna „Elva“. Tegemist on samuti tehnilise sättega, mis tuleneb eelnõu §-s 1 ja 2 kavandatavatest muudatustest, mille tulemusena jääb kuue Tartu maakonda kuuluva omavalitsuse ja ühe Valga maakonda kuuluva valla ühinemise tulemusena Tartu maakonna koosseisu üks vald – Elva vald.

Eelnõu §-ga 5 reguleeritakse õigusselguse huvides moodustatavale Elva vallale ühinemistoetuse maksmist ning riigieelarvest hüvitise maksmist Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemiste jõustumisel, kuna eelnõu käsitleb ühtaegu nii volikogude algatatud kui ka Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemisi.

Arvestades, et Elva linn, Konguta vald, Palupera vald, Puhja vald, Rannu vald ja Rõngu vald on volikogude algatatud etapis taotlenud omavahel ühinemist, mille kohane ühinemine on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrusega nr 168²⁴, siis omaalgatusliku etapi tulemusena arvestatakse Elva linna ning Konguta, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla elanike arvu põhjal ka ühinemistoetust vastavalt HRS §-dele 20–23. Ühinemistoetuse arvestuses võetakse aluseks ühinevate omavalitsuste elanike arv 1. jaanuari 2017. a rahvastikuregistri andmete seisuga.²⁵

Vabariigi Valitsuse algatatud etapiga kaasnev täiendav tõendatud kulu, nt elanike arvamuse väljaselgitamisega kaasnev kulu vastavalt HRS § 24 lõigetele 1 ja 2. Volikogude algatatud etapis kantud kulude hüvitamist ei saa omavalitsused uuesti Vabariigi Valitsuse etapis riigieelarvest kulude hüvitamise menetluses taotleda.

Eelnõu §-ga 6 kavandatakse tunnistada kehtetuks Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemise tulemusena moodustuva Elva valla loomist käsitlev volikogude algatatud ühinemise etapi Vabariigi Valitsuse määrus²⁶. Kuna eelnõuga kehtestatakse samade omavalitsuste ühendamine Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemise etapis lisaks Nõo vallaga, siis antakse terviktekstina uus Vabariigi Valitsuse määrus.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse eelnõu määrusena ja selle § 1 lõigete 1 ja 2, §-de 2 ja 4 jõustumise tähtpäev. Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikele 1 jõustub Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid § 1 lõiked 1 ja 2 ning §-d 2 ja 4, mille järgi moodustatakse Nõo valla ühinemisel Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu vallaga Elva vald ning sellest tulenevalt muudetakse haldusüksuste nimistut, jõustuvad ühinemise tulemusena moodustuva Elva Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

See tähendab, et kui määrus jõustub päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, siis tegelikult jõustuvad omavalitsuste haldusterritoriaalse korralduse ja sellest tulenevad haldusüksuse piiride muudatused alles pärast valdade ühinemise tulemusena moodustunud Elva valla volikogu valimistulemuste väljakuulutamisest. Kuni 2017. a volikogu valimistulemuste väljakuulutamiseni jäävad senised ühinevad Elva linn, Konguta vald, Nõo vald, Palupera vald,

²⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131012017015>.

²⁵ Ühinemistoetuse arvutamise kalkulaator on kättesaadav Rahandusministeeriumi haldusreformi veebilehel: <http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2016/11/uhinemistoetuse-arvutusmudel.xls>.

²⁶ Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määrus nr 168 „Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla osas haldusterritoriaalse korralduse ja Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määruse nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ muutmise“.

Puhja vald, Rannu vald ja Rõngu vald senistes piirides alles avalik-õigusliku juriidilise isikuna, kuid ühinemise jõustumisel kõik ühinevad vallad avalik-õiguslike juriidiliste isikutena lõpevad. Ühinemise tulemusena tekkiv Elva vald on seniste omavalitsuste õigusjärglane (Vt ETHS § 9²).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Eelnõu määrusena vastuvõtmine omab sotsiaalset mõju, samuti mõju majandusele, elukeskkonnale, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

Omavalitsuste ühinemise mõjude kohta 7. juunil 2016. aastal Riigikogus vastu võetud haldusreformi seaduse eelnõu (200 SE) seletuskirjas²⁷ lk 93-105 esitatud mõju hinnangud, mis on koostatud kooskõlas Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 määrusega nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“, kehtivad ka Vabariigi Valitsuse algatatud ühinemistel, mistõttu neid käesoleva eelnõu seletuskirjas üle ei korrata.

Samuti ei korrata eelnõus üle Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemise mõjusid, mis on kirjeldatud Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määruse nr 168 eelnõu seletuskirjas (http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2017/02/elva_sk.pdf).

Paljuski olenevad ühinemise mõjud sellest, kuidas ühinevad omavalitsused omavahel ühinemise järgsete avalike teenuste pakkumises ja omavalitsuse organisatsioonis ning toimimise mudelites kokku lepivad.

Mõju haldusreformi eesmärgi täitmisele

HRS § 1 lõike 2 alusel on haldusreformi eesmärk toetada kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel, piirkondade arengueelduste kasutamisel, konkurentsivõime suurendamisel ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel. Haldusreformi käigus haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena peavad kohaliku omavalitsuse üksused olema võimelised iseseisvalt korraldama ja juhtima kohalikku elu ning täitma seadusest tulenevaid ülesandeid.

Nimetatud eesmärkide tarvis on oluline, et reformi tulemusena tekivad asustussüsteemi loogilisi seoseid arvestavad omavalitsusüksused, kus on piisavalt elanikke, mis on funktsionaalselt ja majanduslikult sidusad ja mis lähtuvad elanike põhjendatud vajadustest elukorralduseks paremate tingimuste tagamisel.

Vastavalt haldusreformi seaduse seletuskirjale ning haldusreformi kontseptsioonile võimaldab vähemalt viie tuhande elanikuga vald kohaliku omavalitsuse põhiteenuste osutamiseks ja korraldamiseks piisava kliendibaasi ning on loodud eeldused olulisematel ametikohtadel spetsialiseerumiseks. Arvestades Nõo valla ametnike töökohtade koguarvu ning spetsialiseerumise taset ilmneb, et ühinemine pakub võimalusi paremaks spetsialiseerumiseks

²⁷ <https://www.riigikogu.ee/download/a77709ba-25dc-4870-b523-a9e9ffab241e/old>.

ehituse ja planeerimise valdkonnas. Samuti loob valla ühinemine eeldusi kohaliku omavalitsuse kompetentsi tugevdamiseks lastekaitse, arendustegevuse, kommunaalmajanduse, noorsootöö, kultuuri ja hariduse valdkonna korraldamiseks.

Tabel 1. Nõo vallas ja Elva linnas töötavad ametnikud ja teised KOV teenistujad (Allikad: KOV-üksuste koduleheküljed)

Ametnik	Nõo vald	Elva linn
Vallavanem	vallavanem	Linnapea
Vallasekretär	vallasekretär	linnasekretär; õigusnõunik
sekretär-registripidaja	sekretär- arhivaar; registripidaja	sekretär; registripidaja;
Finantsjuht	finantsjuht	finantsspetsialist
Raamatupidaja	raamatupidaja; raamatupidaja;	pearaamatupidaja; vanemraamatupidaja; raamatupidaja
kommunaal-majandus-spetsialist	-	linnamajandus-osakonna juhataja
Ehitusspetsialist	<i>maaosakonna juhataja</i>	ehitusspetsialist
planeerimis-spetsialist	<i>maaosakonna juhataja</i>	<i>keskkonnaspetsialist</i>
Maakorraldaja	<i>maaosakonna juhataja; maaspetsialist; maaspetsialist</i>	kinnistusspetsialist
keskkonna-spetsialist	keskkonna-osakonna juhataja; keskkonna-spetsialist	keskkonnaspetsialist
arendus-spetsialist	-	Arendusjuht
sotsiaaltöö spetsialist	sotsiaalosakonna juhataja; sotsiaaltöö-spetsialist	sotsiaalosakonna juhataja; hoolekandespetsialist
Haridusspetsialist	-	-
Lastekaitse spetsialist	-	lastekaitse spetsialist
noorsootöö spetsialist	-	-
kultuuri ja vaba aja spetsialist	-	-

Hinnates teenuseid osutavate asutuste paiknemist Nõo vallas seoses RAKE 2015 aasta teenuskeskuste hierarhia uuringuga²⁸ ilmneb, et vallas on teenuste kättesaadavus parem kui uuringus määratletud normatiivne miinimumtase. Nõo alevikus on olemas kõik olulised kohalikud põhiteenused ning mitmed kohalikud kvaliteetteenused. KOV teenuste osutamise võimekuse kasv ilmneb Nõo valla ühinemisel moodustuva Elva vallaga eelkõige põhiteenuseid osutavate asutuste koostöö ja võrgustumise tugevdamisest (nt. juhtimisstruktuuride ja tugispetsialistide jagamine).

²⁸ „TU RAKE (2015) Uuring era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes Ettepanek teenuste liigitamiseks ja asukohtade määramiseks maakonnaplaneeringutes. Kättesaadav:

http://www.fin.ee/public/KOV/Uuringud_ja_analuusid/Teenuskeskuste_uuringu_lopparuanne.pdf

Tabel 2. KOV hallatavad asutused, KOV omanduses või KOV poolt asutatud asutused ja ühingud, olulised lepingulised partnerid avalike teenuste osutamisel ja piirkonna elu edendamisel (Allikad: KOV-üksuste koduleheküljed)

Valdkond	Nõo vald	Elva linn
Valitsemine	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit
kommunaalmajandus ja keskkond	AS Emajõe Veevärk	AS Emajõe Veevärk; Elva Soojus OÜ; Elva Varahalduse OÜ
alusharidus	Nõo lasteaed Kröll; Luke lasteaed Segasumma; Nõgiaru lasteaed; Tõravere lasteaed Tõruke	Elva Lasteaed Õnneseen; Elva lasteaed Murumuna; Elva Järve lasteaed; Elva Perekodu eralasteaed Järve SA
üldharidus	Nõo põhikool	Elva Gümnaasium; <i>TERA Peedu kool</i>
huviharidus ja noorsootöö	Nõo Muusikakool; <i>Nõo Noortekeskus</i>	Elva Huviala- ja Koolituskeskus (huvikool; noortekeskus); Elva Muusikakool
raamatukogu	Nõo raamatukogu; Luke raamatukogu; Nõgiaru raamatukogu	Elva Linna-raamatukogu;
turism ja mäluasutused	SA Vapramäe-Vellavere-Vitipalu; SA Luke Mõis	SA Vapramäe-Vellavere-Vitipalu;
sport	Nõo Spordihoone	<i>Elva Spordiliit</i>
kultuur ja muu vaba aeg	Nõo Kultuurimaja	Elva Kultuur SA
sotsiaalne kaitse ja tervishoid	Nõo päevakeskus; SA Nõo Hooldekodu	Elva Perekodu SA; SA <i>Elva Haigla TM</i>
maaelu arendus	MTÜ Tartumaa Arendusselts	-
ühistransport	-	--

Territoriaalne sidusus ja asustussüsteemi terviklikkus

Võimalikest alternatiivsetest vallakeskustest asuvad Nõo valla kandid ning vallakeskus Nõo alevik kõige lähemal Elva linnale. Tamsa ja Tõravere kantide jaoks paikneb Elva linn lähemal kui Nõo alevik. Nõo alevik on teedevõrguga kaudu kaalutletud alternatiividest parimal moel Elva linnaga – seda nii riigi põhimaanteega Jõhvi-Tartu-Valga kui ka Tartu-Valga raudteega. Maanteeühendusel on Nõo aleviku kaugus Elva linnast 10 km, Kambja alevikust 12 km ja Ülenurme alevikust 14 km kaugusel.

Nõo valla elanike jaoks on olulisim töökohtade asukoht Tartu linn. Oluliseks töörande sihtkohaks on ka Nõo alevik ja Elva linn. Seejuures pakub 2011. aasta rahvaloenduse andmetel 6-st Nõo valla kandist 4-le Elva linn (koos oma ümbruse kandiga) rohkem töökohti kui Nõo alevik. Ülenurme ja Kambja vallad on Nõo valla elanikele vähetähtsateks tööalase pendelrände sihtkohtadeks.

Tabel 3. Nõo valla kantide elanike töökohtade asukoht (Andmed: Rahvaloendus, 2011)

Elukoha kant	Töökohta asukoht							
	Tartu linn	Nõo	Elva linn ja ümbruse kant	Ülenurme	Pangodi	Külitse	Kambja	Kokku
Luke	31	7	24		4			109
Meeri	54	6	17					101
Nõgiaru	41	15	6				3	94
Nõo	360	188	61	7	3			768
Tamsa	50	11	72					175
Tõravere	101	13	39			4		226
Kokku	637	240	219	7	7	4	3	1473

2016. aasta õpilasrände andmed näitavad, et valdav osa Nõo valla lastest õpib valla territooriumil asuvates koolides. Olulisemateks hariduskeskusteks on veel Tartu linn (17 põhikooli- ja 44 gümnaasiumiõpilast) ning Elva linn (32 põhikooli- ja 12 gümnaasiumiõpilast).

Tabel 4. Nõo valla laste ja noorte õpikoha asukoht 2016/17 õppeaastal (Andmed: EHIS)

Kooli asukoht	1. kooliaste	2. kooliaste	3. kooliaste	gümnaasium	Kokku
Nõo alevik	141	118	99	27	385
Tartu linn	3	7	7	44	61
Elva linn	10	10	12	12	44
Annikoru küla		2			2
Otepää linn (vallasisene)	1			1	2
Puhja alevik		1	1		2
Palupera küla			1		1
Pangodi küla	1				1
Ülenurme alevik				1	1
Kokku	157	139	122	89	507

Nõo Põhikool on lisaks valla lastele märkimisväärseks õpilasrände sihtkohaks ka Ülenurme valla lastele, täpsemalt selle Külitse kandi 24 lapsele. Nõo Realgümnaasiumi õpilaskond on üleriigiline, kuid seejuures on see ka oluliseks hariduse sihtkohaks Elva linna gümnaasiumiealistele noortele.

Nõo vald ja selle keskus Nõo alevik ei ole oluliseks töörände sihtkohaks teiste KOV-üksuste elanikele. Märkimisväärne on üksnes Tartu linna elanike arv, kelle töökoht asub Nõo alevikus. Linna töötavate elanike hulgast moodustab Nõo alevikus töötajate hulk siiski väga väikese osa. Vähesel määral töötab Nõo alevikus ka Elva linna ja Ülenurme valla elanikke.

Esitatud andmetest ilmneb, et kaalutletavatest valikutest on Nõo vallal suurim territoriaalne sidusus ja lähedus ning enim funktsionaalseid seoseid Elva linnaga ning moodustatava Elva vallaga.

Arvestades haldusreformi seaduse kriteeriume, eesmärkide ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtet, on Elva linna ning Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla ühinemisel üheks omavalitsusüksuseks positiivne mõju haldusreformi eesmärkide täitmisele järgmiste asjaolude lõikes^{29,30}.

1) Ajalooline põhjendus

Nõo vald moodustati 1938. aasta haldusreformi tulemusena, kuid see ei sisaldanud Tamsa kanti, mis kuulus Elva valda. Enne seda asusid samal territooriumil Meeri, Aru, Luke ja Pangodi vallad.

Nõo kihelkond hõlmas lisaks Nõo valla territooriumile ka Elva linna, olulist osa Tähtvere vallast (Haage ja Ilmatsalu kandidid), Konguta vallast (Vellavere kant) ning Kambja valla Pangodi kandist (kuid mitte kanti tervikuna).

Nõo vald on osa ajaloolisest Tartumaast ning kuulus alates 1962. aastast Tartu rajooni. Valdav osa Nõo vallast, täpsemalt Luke, Meeri, Nõo külanõukogud, kuulus vahemikus 1950-1962 eksisteerinud Elva rajooni.

2) Mõju elanike elutingimustele

Ühinemise mõju elanike elutingimustele on pikaajaline ning seostub esmajoones sellega, kui võrd suudetakse suurema KOV-üksuse sees säilitada vallakeskuse staatuse kaotanud Nõo aleviku teenuste võrgustik ja olulisus kohaliku 2. tasandi keskustena. Arvestades Nõo aleviku suurt elanike arvu ja seega ka teenuste kliendibaasi puudub oht, et Nõo alevik kaotaks liitmise tulemusel olulisi teenuseid. Mõnevõrra mõjutab elanike elutingimusi ka KOV-üksuse keskuse ("vallamaja") kättesaadavus, mis liitmisel paratamatult kaugeneb.

3) Elanike ühtekuuluvustunne

Nõo valla elanike ühtekuuluvustunde kohta puudub tõenduspõhine teadmine. Võib eeldada, et see on asula-, kandi- ja vallakeskne ning teiseks seotud Tartu linnaga. Nõo valla Elvaga liitmise piiravaks teguriks on Elva kui keskuse alahindamine valla juhtide poolt võrdluses Tartu linnaga, milleks on ka objektiivseid põhjuseid (Tartu linna kui tugeva regionaalse keskuse lähedus ja hea ühendus sellega). Arvestades funktsionaalseid sidemeid, koostööd, ühist haldusajalugu ja territoriaalset lähedust on eeldused elanike ühtekuuluvustunde tekkimiseks ja tugevnemiseks siiski olemas.

4) Mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile

Hinnates teenuseid osutavate asutuste paiknemist Nõo vallas seoses RAKE 2015 aasta teenuskeskuste hierarhia uuringuga ilmneb, et vallas on teenuste kättesaadavus parem kui uuringus määratletud normatiivne miinimumtase. Nõo alevikus on olemas kõik olulised kohalikud põhiteenused ning mitmed kohalikud kvaliteetteenused. KOV teenuste osutamise võimekuse kasv ilmneb Nõo valla liitmisel Elva vallaga eelkõige põhiteenuseid osutavate

Alljärgnev mõjude hinnang tugineb eksperthinnangule ja on haldusreformi ettevalmistamiseks moodustatud Lõuna-Eesti piirkondliku komisjoni poolt heaks kiidetud.

³⁰ Elva linna, Konguta valla, Palupera valla, Puhja valla, Rannu valla ja Rõngu valla ühinemise mõju on kirjeldatud Vabariigi Valitsuse 29.12.2016 määruse nr 168 eelnõu seletuskirjas http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2017/02/elva_sk.pdf.

asutuste koostöö ja võrgustumise tugevdamisest (nt. juhtimisstruktuuride ja tugispetsialistide jagamine). Vähesel määral tugevdab Nõo valla liitmine Elva vallaga ka Elva Gümnaasiumi jätkusuutlikkuse eeldusi.

5) Mõju haldussuutlikkusele

Arvestades Nõo valla ametnike töökohtade koguarvu ning spetsialiseerumise taset ilmneb, et ühinemine pakub võimalusi paremaks spetsialiseerumiseks ehituse ja planeerimise valdkonnas. Samuti loob valla liitmine eeldusi KOV kompetentsi tugevdamiseks lastekaitse, arendustegevuse, kommunaalmajanduse, noorsootöö, kultuuri ja hariduse valdkonna korraldamiseks.

Tallinna Ülikoolis koostatud analüüsid näitavad, et enam kui 5000 elanikuga valdades suurenevad omavalitsuste administratsiooni kompetentsid enam kui kaks korda võrrelduna väikesemate valdadega. Veelgi suuremate (11000+) omavalitsuste puhul tekitavad täiendavad võimalused spetsiifiliste kompetentside kaasamisel.

6) Mõju demograafilisele situatsioonile

Nõo vald on elanike arvu mõõduka kasvuga piirkond. Piirkondade rahvastikuprotsessid on seotud eelkõige Tartu linna ääre- ja valglinnastumise protsessiga ning Nõo valla ühinemine seda protsessi ei mõjuta. Ka Elva valla moodustavate omavalitsuste rahvastik on pidevas vähenemises, kõige väiksem oli vähenemine aastatel 2014-2016 Konguta valla puhul (-0,4%), kõige rohkem on vähenenud Rannu ja Puhja valla rahvaarv (-2,3%).

Varasemalt ühinemise kinnitanud omavalitsustest on tööelisi elanikke (vanuses 19-64) 59,2 % rahvastikust. Kõige suurem on tööeliste osakaal Konguta valla rahvastikus (62,8%), kõige vähem on tööelisi Elva linnas (56,6%). Kooliealisi lapsi ja noori on kõige enam Palupera vallas (14,6%), samas väikelapsi (vanuses 0-6) on Paluperas võrreldes teistega just kõige vähem (5,2%). Kooliealisi lapsi on kõige vähem Puhja vallas (11%). Väikelaste osakaal omavalitsuse kogurahvastikust on kõige kõrgem Elva linnas (8,4%). Nõo valla rahvastiku vanusstruktuur on väga sarnane (toodud tabelis 5).

Tabel 5. Elanikkonna vanusstruktuur 2012. aastal (Andmed: Statistikaamet)

	0-14	15-64	65+
KOV	Lapsed	Tööelised	pensioniealised
Nõo vald	18,9%	64,1%	17,0%

Statistikaamet prognoosib perioodil 2015-2030 Nõo vallas mõõdukat elanike arvu vähenemist. Ühinemine iseenesest piirkondade elanike arvu prognoosi tulemusi ei mõjuta, kuid positiivseid muutusi on võimalik mõjutada edasiste poliitiliste valikutega – erinevad toetused, elukeskkonna arendamine, ettevõtluskeskkonna paranemine ja sellega kaasnev uute töökohtade teke ning palgataseme paranemine.

7) Mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele

Piirkonna liinivõrk on korraldatud radiaalselt Tartu linna ja teiste asulate vahel. Tihe on bussiliiklus Elva-Nõo-Külitse-Tartu suunal (Valga maantee; 50 sõitu tööpäevas www.peatus.ee andmetel) ja Kambja – Ülenurme-Tõrvandi rist – Tartu suunal. Elva-Nõo-Tartu bussiühendusi täiendab Elroni reisirongiliiklus (3-4 korda päevas).

Nõo kandi ühenduse tihedus Elva linnaga on lähedane sellega, mis on Nõo valla ja Tartu linna vahel ning arendamisvajadus puudub. Kohaliku ühistranspordiühenduste parandamist Nõo valla teiste kantide ja Elva linna vahel soosib territoriaalne lähedus Elvale ja piirkonna kompaktsus.

Transpordikorraldus ühinevates omavalitsustes ühinemise järgselt teiste piirkondade osas nõuab ümberkorraldusi. Hea ühendus uue valla keskuse Elvaga on Nõo vallal, Palupera Hellenurme piirkonnal, Rõngul, Rannul (Rannu alevik), Kongutal, kuid Puhja vallaga on ühendus pigem kehv. Seega on vajalik tihendada senist liinivõrku Puhja-Elva suunal, samuti on problemaatiline ühistranspordiühendus Rannu valla külade Verevi, Suure-Rakke, Väike-Rakke küla ja Elva vahel. Transpordikorralduse arendamisel uues vallas tuleb võtta eesmärgiks elanike tegelikele vajadustele vastava süsteemi kujundamine.

8) Mõju ettevõtluskeskkonnale

Kõige ilmsemalt toetab Nõo valla ühinemine Elva vallaga ühise puhke- ja turismipiirkonna arendamise võimalusi. Konguta, Rannu ja Rõngu vald kuuluvad Elva linna toimepiirkonda (st. nad on Elva linna kui keskuse mõjualas), ka Valga maakonnas asuva Palupera valla Hellenurme kant on töörande tõttu Elvaga tihedalt seotud³¹. Puhja valla ja Sangla kandi (Rannu vald) elanike jaoks on tõmbekeskus pigem Tartu. Kogu piirkonna suurimateks ja olulisimateks tööandjateks on Enics Eesti AS, Elva Tarbijate Ühistu, OÜ Põltsamaa Meierei Juustutööstus ja Promens AS.

9) Mõju hariduslikule olukorrale

Nõo vallas tegutseb üks munitsipaalkool – Nõo Põhikool, mille tegevust ja jätkusuutlikust valla ühinemine ei mõjuta. Nõo valla ühinemisel Elva vallaga võib olla mõningane positiivne mõju Elva Gümnaasiumi jätkusuutlikkusele. Ülenurme ja Kambja alevikud ei ole Nõo valla õpilaste jaoks hariduslikeks tõmbekeskusteks. Ülenurme Gümnaasiumis õpib üks Nõo valla noor ning koolil puuduksid ka Nõo valla ühinemisel Ülenurme vallaga eeldused (sh asukohast tulenevad eeldused) saada Nõo valla noorte jaoks oluliseks eelistuseks haridusvalikute tegemisel.

Alusharidust pakkuvad lasteaiad paiknevad moodustavas Elva vallas piisava tihedusega ja jäävad toimima senistes asukohtades, vajadusel ehitatakse lasteaedasad juurde (näiteks Käärdi piirkond).

10) Omavalitsusüksuse organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimine

Valla territooriumil korraldatakse teenuste pakkumine ühtsetel alustel. Plaanis on, et Elva vallavalitsus kui ametiasutus pakub avalikke teenuseid valla ametiasutuses Elva vallasiseses linnas.

Ühes toimepiirkonnas asuvate omavalitsuste ühinemine loob eeldused, et ühinemisest tulenevat kõrgemat finants- ja haldussuutlikkust saab rakendada piirkonna ühtlaseks arendamiseks. Halduskorralduse muutumine aitab kaasa ühinenud omavalitsuse tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tagab ühtse juhtimise, mis on eelduseks kohaliku

³¹ A. Tõnurist, M. Servinsiki, Ü.Valdma "Toimepiirkondade määramine" (2014) Statistikaameti kogumik lk. 25

omavalitsuse jätkusuutlikule tegevusele ning majandusliku potentsiaali kasvule, sealhulgas võimekusele osaleda pikaajalises planeerimises ja ühisprojektides. Ühinemisega kaasneb võimalus tugiteenuste ja strateegiliste arendusteenuste tsentraliseerimiseks, mis võimaldavad saada otsustes mastaabiefekti ja tõhustada valla igapäevast ning pikaajalist strateegilist juhtimist.

Ühinemise mõju omavalitsuste finantsvõimekusele

Allpool esitatud arvnäited põhinevad Rahandusministeeriumi koostatud uuringul „Omavalitsuste ülesannete ja tulubaasi hindamiseks meetodika ja arvutusmudeli väljatöötamine ning ülesannete täitmise suutlikkuse hindamine“³².

Mastaabiefekti ära kasutades on võimalik ülesannete täitmise valmisoleku tagamiseks ja tugitegevustele vähem kulutada ning rohkem raha suunata valdkondade sisuliseks arenguks. Ülesannete täitmise kõrged valmisolekukulud on tingitud sellest, et väikese elanike arvuga omavalitsus peab tagama kõikide ülesannete täitmiseks vajaliku töötaja olemasolu (tööaeg jaguneb mitme ülesande peale). 1000 elanikuga omavalitsuses on linna- ja vallavalitsuse töötajate arv 1000 elaniku kohta u 9,7, vähenedes 5000 elanikuga omavalitsuses 4,3-le.

Kohalike omavalitsuste tulubaas kujuneb elanike arvu põhiselt (keskmiselt 1000 eurot inimese kohta) ja mastaabiefekti ära kasutades on raha hulga samaks jäädes nt 5000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses võimalik töötajale maksta 1,3–1,5 korda kõrgemat palka kui 1000 elanikuga omavalitsuses. Palga kasvu võimekus tekib sellest, et töötajate arv 1000 elaniku kohta on 5000 elanikuga omavalitsuses oluliselt väiksem.

Alla 1000 elanikuga omavalitsuses täidab nt majanduse valdkonna töötaja 5–6 erinevat ülesannet (mõnel juhul rohkemgi). Üle 5000 elanikuga omavalitsuses on eelpool nimetatud valdkonnas töötaja kohta ülesannete ring vähenenud 2–3-le. Spetsialiseerumine loob eeldused suurema kompetentsi tekkimiseks.

Ühinemiste kogemused näitavad, et uue omavalitsuse teenistujate arv väheneb mitme aasta jooksul pärast ühinemist võrreldes enne ühinemist eraldiseisvate omavalitsuste töötajate arvuga. Samal ajal võetakse tööle spetsialiste, keda väikevaldades varem ei olnud. Kohaliku omavalitsuse elanike arvu kasvades saab samale töötajale pakkuda optimaalsemat töökoormust ja samale tööloigule teist inimest kõrvale võtma ei pea.

Töötajate võimalus spetsialiseeruda ja võimalus maksta kõrgemat palka suurendab omavalitsustöötajate professionaalsust, See ning võimalus palgata seni puudu olnud spetsialiste, loob eeldused inimeste jaoks avalike teenuste kvaliteeti paranemiseks.

Juhtimise ja tugiteenuste kulude osakaal põhitegevuse kuludest kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvu kasvamisel väheneb. Näiteks 1000 elanikuga omavalitsuses on tugiteenuste tööjõu kulude osakaal põhitegevuse kuludest 4,2%, langedes 5000 elanikuga omavalitsuses 2,7%-le. Üldjuhtimise tööjõukulude osakaal on 1000 elanikuga omavalitsuses 2,2%, langedes 0,7%-le 5000 elanikuga omavalitsuses. Mastaabiefekti tõttu juhtimise ja tugiteenuste pealt säästetud raha on võimalik suunata valdkondlike avalike teenuste arendamiseks ja investeeringuteks.

³² <http://www.fin.ee/doc.php?113459>.

Vt kokkuvõtet uuringust: <http://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2016/04/kov-programmi-tulemuste-slaidid-mastaabiefekti-kohta.pdf>.

Näiteks 1000–2000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksus suudab investeringuteks kulutada keskmiselt u 300 000 eurot aastas, arvestades kõiki võimalikke investeringute allikaid. See tähendab, et väikevald ei suuda näiteks ühe aasta vahenditega keskmise suurusega lasteaeda renoveerida energiasäästlikuks (investeering on ca 400 000–500 000 eurot). 5000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksus kulutab investeringuteks keskmiselt u 1 mln eurot aastas, võttes arvesse kõiki finantseerimise allikaid, mis võimaldab näiteks ühe aastaga renoveerida energiasäästlikuks ühe lasteaia ja teha lisaks muid investeringuid. Investeeringuvõimekuse oluline kasv tähendab kohalike elanike jaoks kvaliteetsemat elukeskkonda.

Kohalik omavalitsus korraldab oma ülesannete täitmist iseseisvalt. Seetõttu iga üksiku ühinemisjuhtumi puhul ei ole võimalik koostada mudelprognoosi, missugused kompetentsid ja teenused missugustes valdkondades paranevad.

Eelnõu ei oma olulist mõju keskkonnale, riigiasutuste korraldusele, riigi julgeolekule ega välissuhetele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

HRS § 24 lõige 1 näeb ette Vabariigi Valitsuse algatatud ühendamisel kulude hüvitamise kohaliku omavalitsuse üksustele. Riigieelarvest kaetakse ainult ühinemisega seotud otsesed kulud ning ühinemistoetust ehk nn ühinemispreemiat ei maksta nagu vabatahtlikele ühinejatele (vabatahtlikele ühinejatele ühinemistoetuse maksmist on käsitletud eelnõu §-s 5).

Rahvastikuregistri andmetel elab 1. jaanuari 2017. a seisuga Elva linnas 5741 inimest, Rõngu vallas 2732 inimest, Puhja vallas 2239 inimest, Rannu vallas 1547 inimest, Konguta vallas 1410 inimest ning Palupera vallas 1016 inimest (Astuvere, Astra, Hellenurme, Mäelooga, Palupera, Pastaku ja Urmi külas 533 inimest). Haldusreformi seaduse § 21 lõike 11 kohaselt ei vähendata ühinemistoetuse arvutamisel territooriumiosa teise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu arvamisel ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arvu üle antud territooriumiosa elanike arvu võrra. Seetõttu arvutatakse Palupera vallale ühinemistoetust valla kogu elanike arvu ehk 1016 elaniku järgi. Kokku on tulevases omavalitsuses 14 202 inimest. Elva valla moodustumisel on riigieelarvest eraldatava ühinemistoetuse summaks 2 574 100 eurot (574 100 + 300 000 + 300 000 + 300 000 + 300 000 + 300 000 + 500 000).

Pärast volikogu valimiste tulemuste välja kuulutamist esitab ühinenud kohaliku omavalitsuse üksus kahe kuu jooksul taotluse, milles on eraldi välja toodud käesoleva määruse alusel Vabariigi Valitsuse algatatud haldusterritoriaalse korralduse muutmisega kaasnenud abikõlblikud kulud liigiti koos kuludokumentidega, mille alusel kulud hüvitatakse.

Eelnõuga ei kaasne täiendavaid kulusid riigieelarvele. Tulenevalt HRS § 24 lõikest 1 kaetakse Vabariigi Valitsuse algatatud ühendamise kulud riigieelarvest. Vahendid on Rahandusministeeriumi eelarves ühinemistoetuse real ette nähtud.

Ühinemistoetus eraldatakse arvestades HRS § 22 kehtestatud ühinemistoetuse maksmise korda. Ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemistoetuse suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

Valla- või linnavalitsus peab ühinemistoetuse saamiseks esitama ühe kuu jooksul pärast ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist Rahandusministeeriumile ühinemistoetuse eraldamise taotluse, milles selgitab ühinemistoetuse kasutamise vastavust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikele 2.

6. Määruse jõustumine

Eelnõu on kavandatud jõustuma Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, välja arvatud eelnõu § 1 lõiked 1 ja 2 ning §-d 2 ja 4. Nimetatud sätted jõustuvad kohaliku omavalitsuse volikogus valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

Eelnõu jõustumise tähtajad on sätestatud Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 10 lõikes 1.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei saadeta eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastusringile, kuna see ei puuduta otseselt teiste ministeeriumite valitsemisala. Samuti ei saadeta seda kooskõlastamiseks üleriigilistele kohaliku omavalitsuse üksuste liitudele, kuna tegemist on omavalitsuste ühinemise otsustamisega, mille puhul ei ole vajadust teiste ühinemisega mitteseotud omavalitsuste arvamust küsida. Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks Elva Linnavolikogule ning Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu vallavolikogudele.

Eelnõuga esitatud Vabariigi Valitsuse ettepanekule vastamise tähtpäevaks on 15. mai 2017³³. Kui kohaliku omavalitsuse üksus ei esita Vabariigi Valitsuse ettepaneku kohta 2017. aasta 15. maiks arvamust, loetakse nimetatud ettepanek vastuvõetuks.

³³ HRS § 9 lg 2 ja 8.